

Bandy története

Nemzetközi történet A bandy szó az angol "bent" (hajlít) szóból ered, a boton lévő hajlítás révén. A bandy szó kiterjedt értelemben azonban az egész botot jelenti. Ezt a magyarázatot használja a jól ismert sportkutató, Joseph Strutt 1801-ben a "Sports and Pastimes of the People of England" (Az angol emberek sportjai és szorakozásai) című könyvében, ahol is a bandy – ball nevű játékot ecseteli a XIII. századból. A különbség a következő: A bandy – ball a játéknak, míg a bandy az ütnék a neve. A bandy szó bevezetése a "Webster's Dictionary of the English Language"-be a következő képen történt: - Olyan bunkósbot, mely az alsó részén hajlítva van a labdavezetés érdekében; - Játék bunkósbottal, shinney, hockey. Azt azonban nem szabad elfelejteni, hogy i.e. 100 táján a Welesi csoportok egybeolvadva éltek a szomszédos germánokkal ezért nem lehet kizárni, hogy a germán bandja szó lett kiterjesztve a walesiekre és egyéb országokra is. Ha valamely játék mondhat magának szülő hazát, akkor a bandy szülő hazája Bluntishamcum – Earth, Hunt vidéke. Bury Fen (É – K anglia) az igazi hazája a mai modern bandynek, ahol is kitűnő korcsolyázó lehetőségek voltak. Télen a befagyott tavak jege tele volt hokisokkal vagy bandysekkal. Kapukat nem mindig állítottak, és az erősebbik oldal vezette a "macskát", ahogy akkoriban nevezték a labdát, és a gyengébbiket készítették a menekülésre és a vereség elismerésére. A sportot annyira szerették, hogy amikor a tavak és mocsarak befagytak, és leállt minden munka, a fiúk és fiatal emberek azonnal mentek bandyozni a jégre. Gyakran a felnőttek is korcsolyát húztak, ami "szárny a lábakon" és ezáltal visszanyerték fiatalságukat. Bury Fen – i feljegyzések szerint már egy évszázada játszottak mérkőzéseket. Olyan tehetséges játékosok alkották a csapatot, akik amúgy földművesek, kereskedők, voltak, hogy egy évszázadon át senki nem tudta őket megverni. Kapunak fűzfát használtak, melyek 6 láb távolságra voltak leszűrva egymástól és a tetejük ívben át volt hajlítva. A kapu olyan távol volt egymástól elhelyezve, amilyen távolságot a jég lehetővé tett. A ütnők általában fűzfából vagy kőrifából készült és úgy volt meghajolva, hogy jól illeszkedjen a jéghez, és jól lehessen labdát vezetni. A "macska"; a labda akkor még posztószél, maradék anyag, később szilárd radírgumiból készült. Az első bandy mérkőzés két klub csapat között Londonban volt 1875-ben. Amikor a bandy vagy hoki szárazföldi változata népszerűbb lett délen, és később szabályokat fektettek le, a játékosok formában maradtak szezonon kívül is. Télen jégen, nyáron szárazföldön. 1879-ben Virginia Water a játék középpontja, és a klub, mérkőzéseket nyert Stainess, Wimbledon és Oxford csapata ellen. 1890-ben tizenegy Bury fen – i játékos játszott a Virginia Water Clubbal. A korai időkben nem voltak hivatalos szabályok. Akkor a csapatok a mérkőzés előtt egyeztek meg a szabályokban és húzták meg az oldalonvonalakat. Csak később 1891-ben lettek összeállítva a bandy szabályai, amikor a Nemzeti Bandy Szövetség alakult Angliában. A bandy népszerűsítésében minden kétséget kizáróan C. G. Tebbutt-nak volt nagy szerepe, aki ennek érdekében elutazott Németországba, Svájcba, Dániába, Svédországba és egyéb országokba, valamint ő szervezte az első nemzetközi mérkőzést 1891-ben az angol Bury Fen és a holland Haarlem csapata között. Történelmi visszatekintés a bandy országaiba Svájc: 1893-ban alakult az első bandy egyesület, a St. Moritz Hockey and Speed Skating Club. 1894-től St. Moritz Bandy Club-ra módosult az egyesület neve. Ebben az évben nagy lépést tett a sportág, amikor a St. Moritz a Davos csapatával játszott és nyert. Ennek az egyesületnek már voltak női játékosai is. Norvégia: 1881-ben Christiania Fotballclub rendelt bandy felszerelést Angliából. Azonban nem következett rohamos népszerűsödés de néhány mérkőzést már játszottak. 1893-ban C.G. Tebbutt próbált friss életet vinni a játékba, később lecsökkentették a játékosok számát az európai szokásoknak megfelelően 7-re, majd visszaálltak a 11 fős változatra. 1955-ben csatlakoztak a FIB-hez. Hollandia: 1898-ban alakul a Holland Hockey és Bandy Szövetség, mely 1933-ban elhagyta a bandy szót. 1890-91-ben egy angol csapat látogatott el C.G. Tebbutt vezetésével bemutatón tartani Amszterdamban és Haarlemben. 1892. jan. 28-án alakították az Amszterdam Hockey and Bandy Clubot. 1892. febr. 21-én én követte az első bandy mérkőzés két Holland csapat között. Hollandia 1973-ban került Nemzetközi szövetség tagjai közé. Oroszország: 1898-ban Szentpétervári Amatőr Atlétika Club sportolói összeállították az első szabályokat. 1902-ben ellátogattak Moszkvába, majd egyre távolabbi városokban kezdett népszerűsödni és kezdtek játszani. 1907-ben megalakul a szövetség és már bajnokság is indul. Ugyanebben az évben a legnevesebb egyesület ellátogatott Németországba, Svédországba. 1914-ben már 32 egyesületet számolhatott magának a szövetség. Szovjetunió: 1955-1991; 1991-től mint Oroszország szerepel a FIB tagok között. Németország: A német bandy a svéd előtt kezdődött néhány évvel. 1891-ben C.G. Tebbutt ellátogatott csapatával Berlinbe. 1899-ben Arnold Tebbutt Winchesterből érkezett csapatával megverte a Berlini vegyes csapatot és az Akadémiai Sport Club csapatát. A következő évben ismét ellátogattak, de ekkor már nem nyertek meg minden mérkőzést. A túra végén egy kupát ajánlottak fel a német csapatok versenyének győztesének. Ez készítette őket, hogy megalakítsák a bandy szövetséget, a "The Tebbutt Challenge Cup Competition" nevű verseny szervezésére és összefogására. Ezután Berlinben, Weimarba, Halleben és Lipcsében alakultak csapatok. Svédország: 1894. februárjában Stockholmba látogat C.G. Tebbutt és ekkor felveszi a kapcsolatot az ottani korcsolyázókkal és a Stockholmi Gymnastic Clubnak ajándékozott bandy felszereléseket. 1896. januárban Clarence von Rosen segítségével megszerezte a bandyt. 1907. jelentős állomása a bandynek, amikor a Szentpétervári csapat ellátogat Svédországba, és forradalmian új felszereléseket, korcsolyát és ütnőt hoztak. Ekkor kezdődik az első svéd bajnokság is. 1925-ben alakult a Svéd Bandy Szövetség, és munkájuknak köszönhetően öt év múlva az egész országban beindult a bajnokság. 1956-ban megépül az első májúság. Finnország: A XIX. Század végén Svédországból és Oroszországból érkezett a bandy. A Viipurin Luistin – klub tagja szervezte a klubjának a játékot úgy, hogy a szabályokat Svédországból rendelte hozzá. 1900-tól tartós kapcsolat alakult ki az orosz klubcsapattal. 1904 után játszottak Svédországgal, és 1907-ben nemzetközi tornát rendeztek svéd és orosz csapatok részvételével. Ebben az évben alakult a Finn Labda Szövetség, amely alakulása után a bandyt is bevette programjába. Finnország 1955-től tagja a FIB-nek. Amerikai Egyesült

Államok: A játék űsét az indiánok kezdték játszani, télen –nyáron. Télen nem volt a lábukon korcsolya csak mokaszin. Egy csapat 15 -40 fűbű állt, a pálya akár 1km hosszú is lehetett. Az űtű 1m –nél hosszabb volt és a vége hajlított volt; Squawbandynek nevezték a játékot. 1882 –ben Richard Irving Dodge írja: „a nűket inkább egy hokihoz vagy shinnyhez hasonló labdajáték érdekli.”1981- ben csatlakozik a Nemzetközi Szövetséghez. Napjainkig további országok csatlakoztak a Nemzetközi Bandy Szövetséghez (FIB): 1986-ban Canada, 1994-ben Kazahsztán, 1999-ben Fehérország. 2002-ben Mongólia, India, Észtország, 2003-ban Olaszország, 2004-ben Kirgiztan, 2005-ben Lengyelország, 2006-ban Lettország, Szerbia, Ausztrália, Írország, Szerbia, Svájc, 2008-ban Argentína, Egyesült Arab Emirátus, Örményország, Ukrajna. {mospagebreak title=Magyar története} Magyar történetA századforduló idején egy úgynevezett jég-hockey kezdett népszerűsűdni. Azonban akkori jég-hockeynek kétféle változata volt ismeretes a labdás bandy, és a korongos –hockey, az űtűbbit kanadai hockeynek is nevezték. 1898 -99 –es idényben találkozhatunk hazánkban ezzel a játékkal melynek köszönhetűen nagy népszerűsűségre tesz szert. A bandy fűleg az északi országokban terjedt el abban az idűben, azonban az ű játékszabályaik eltérnek bizonyos szempontból a mieinktűl. Ugyanis amíg nálunk 7 vagy 9, addig az északi országoknál mindig 11 játékos szerepel. A svédek, finnek, norvégok és a többi kisebb északi országok játékosai a játékhoz könnyű zsinoglabdát használnak, ellentétben nálunk szokásos telt gumilabdával. 1904-05–űs idényben a Budapesti Korcsolyázű Egyet keretén belül Kertész János vezetésével játszik a bandyt, aki nagy lelkesedéssel buzgólkodott a játék elűbbrevitelén. Ugyanakkor a mágánások, akik ezt a sportot már külföldrűl ismerték, kész csapattal rendelkeztek, gr. Bethlen István vezetésével. 1906-07–es idény februárjában tartották az elsű mérkűzést a BKE és a Mágánás csapat között melynek eredménye 2:2 lett. Ettűl az idűtűl kezdve bandy sportunk a Műjégpálya elűtti idűben a mostoha jégviszonyok dacára is rendkűvűli fejlűdést mutatott. 1908- ban a sportbizottság elűrkezettnek látta az idűt, hogy nemzetközi mérkűzéseket szervezzenek. Kezdetnek három neves csapattal mérkűztek, a bécsi Training Eis Club –bal, a prágai Slavia –val és a Deutsche Eishockey Gesellschaft –tal, melyek közül csak a Slavia csapata tudta nagy küzdelem árán megverni a magyar csapatot. Az akkori csapat gr. Bethlen, Lauter, Hevesi, dr.Lator, gr.Csáky, Ságodi, Izsák késűbb sorra verte az osztrák (WEV, WAC, Weiner Sport Club), a cseh (Slavia, Sparta), és a német (Akademischer Sport Club) csapatokat, kivéve az akkori Eurűpa bajnok Leipziger Sport Clubot. 1914 –ben Prágában a Ringhoffer serlegmérkűzés során 2:1 –re, majd ugyanezen évben St. Moritzban 4:0 – ra gyűzűtt a BKE csapata a lipcseiek ellen, és ezzel kiérdemelte a megtisztelű legjobb közűeurűpai bandy csapat címet. Idűközben a kitűrt vilűgháborű és a rossz jégviszonyok az űj generáció fejlűdését hátráltatták, azonban sikerűlt az évenként kiűrt és Tátrafüreden megrendezett slovenskoi bajnokságot minden évben megnyerni. Majd különbűzű vándordűjak kerültek kiűrásra, a Zsigmondy, Ságody, gr.Csáky, és Hevesi játékosokrűl elnevezett dűjak, melyeket egy eset kivételével mindig a BKE csapata nyert meg a BBTE, FTC, MAC és MHC csapataival szemben. A háborű alatt űgy megvűltoztak a jég viszonyok, hogy alig volt Magyarországon pár nap jégnap. Az osztrákoknak, akik már rendelkeztek műjégpályával 1916 –ban sikerűlt legyűzniűk a magyarokat, de ezzel le is zűrték a bandy sportot és áttűrtek a koronghockeyra. A magyarok, akik teljesen egyedűl maradtak a bandyvel, mivel minden környezű ország áttűrt a korong hockey-ra és ezzel abban az idűben meghalt egy olyan sportág, melyben mi magyarok közű-eurűpában a legjobbak voltunk. 1988 –ban lelkes fiatal emberek Gyűrgyi János, Módos Lászlű, Nagy Jűzsef, Jármai Imre, Vadon István (az elsű támogató is), Horváth Zsolt feltűmasztották ezt a sportágot, amely az északi, tehát a 11 fűs változatnak felel meg. Még ebben az évben megalakult a Magyar Bandy Szűvetség, és csatlakozott a Nemzetközi Bandy Szűvetséghez. Majd napjainkig is számos vilűgeseményen képviselteti magát a magyar csapat többek között eleinte Ljusdalban rendezendű vilűgkupán, Rinkbandy vb. és két majd évente megrendezendű vilűgbajnokságon.2004 -ben Magyarország ad otthont a férfi „B” –csoportos vilűgbajnokságnak ahol a magyar kapus Botlik Tibor nyerte a torna legjobb kapusa dűjat.Még ebben az évben megalakul a Budapest Rangers Bandy Club. 2006-ban Stockholmban rendezett vilűgbajnokságon a „B”- csoport harmadik helyezettje lett a magyar válogatott Kjetil Johansen vezetésével. A Magyar csapat tagjai voltak: Botlik Tibor, Ádámfi Attila, Tűrűk Antal, Nagy Gábor, Árvai Dániel, Sándor Szabolcs, Zima Gyűrgy, Piros Rűbert, Gaál Krisztian, Krizsán Edgár, Kordisz András, Homenko Alexej, Gangel Lászlű, Torday-Nagy Szabolcs, Geyer Zoltán, valamint Keszthelyi Miklűs, illetve a torna legjobb Közűppályása magyar játékos lett, Kordisz András személyében. 2006-ban megalakul a nűi bandy csapat Árvai Dániel, Nagy Gábor és Botlik Tibor vezetésével. A 2007-es Kemerovűi vilűgbajnokságon is egyűni teljesítműnyekkel tűndűköltek a magyarok. A vilűgbajnoki mérkűzéseken volt a meccs legjobbja Botlik Tibor és Kordisz András, illetve ezen a Vilűgbajnokságon Kordisz András lett VB, legjobb csatára. 2007 –ben Budapesten rendezik a nűi vilűgbajnokságot ahol már a magyar nűi bandy csapat is képviselteti magát, ezen a tornán a legjobb kapus dűjat magyar játékos, Kotrebai Zsuzsanna nyeri el. Forrás: Botlik Tibor és Kordisz András